

De 'Arnhemse ondergrondse strijder'

Deel 42 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'
 Door Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Een man weet in oktober 1944 toegang te krijgen tot het Districtsbureau Apeldoorn en daar het vertrouwen te winnen. Hij kwam toch als evacu e uit het ontruimde Arnhem, waar hij zich met illegale zaken had bezig gehouden?

Frans van Viersen (50), gedemobiliseerd adjudant-onderofficier instructeur van het Korps Politietroepen, verbindt zich medio november 1940 als adjudant-onderofficier te voet bij het Depot Marechaussee in Apeldoorn. Daar volgt hij gedurende een maand een omscholingscursus tot onderofficier der Marechaussee. Van Viersen blijft na de cursus als instructeur bij het Depot en wordt ingedeeld bij het nieuwe 3e Eskadron Depot, eerst gelegerd te Hoog Soeren in hotel 'Eik en Dal' en enkele maanden later te Wilp in landhuis 'Kasteel de Lathmer'. Dit in februari 1941 opgerichte eskadron verzorgt onderofficierscursussen. Wanneer het Depot Marechaussee in oktober 1941 door de bezetter wordt opgeheven, worden de onderofficiersopleidingen in Wilp en Kampen nog voortgezet tot april 1942. Ondertussen is het gezin Van Viersen in februari 1941 verhuisd naar Apeldoorn. Overigens is ook zoon Frans (21) – gedemobiliseerd beroepskorporaal der huzaren – in augustus 1940 als marechaussee te voet in dienst van de Marechaussee gegaan.

De 'Gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandse politie' heeft bepaald dat er een nieuwe politievakopleiding komt. De marechausseegevesten

worden opgedragen met de uitvoering ervan. Van Viersen wordt per 1 november 1942 overgeplaatst naar het Marechaussee-gewest Arnhem en belast met opleidingszaken. Bij de politiereorganisatie van 1 maart 1943 wordt hij ontslagen als adjudant bij de Marechaussee en tegelijkertijd aangesteld als onderluitenant der Staatspolitie ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)'. Hij wordt geplaatst bij het District Apeldoorn als hoofd van het districtsbureau.

Een marechausseegevest is hiërarchisch georganiseerd in districten, afdelingen en groepen. Door een tekort aan officierskader (bijna alle officieren zijn op 15 mei 1942 in krijgsgevangenschap weggevoerd!) zijn er in Marechaussee-gewest Arnhem geen districtscommandanten benoemd. Wel bestaan er districtsstaven, vaak als districtsbureaus aangeduid, met meestal een onderluitenant aan het hoofd en een schrijver toegevoegd. De taken liggen bij instructie, en administratieve en comptabele werkzaamheden. De sportinstructeurs van een gewest zijn ook geplaatst op districtsniveau. Bij de invoering van een nieuw – op Duitse leest geschoeid – exercitiereglement worden de hoofden van de districtsbureaus belast met het toezicht op de in- en uitvoering.

Met onwilligen is het slecht exerceren!

Een hoofd van een districtsbureau heeft dus vaak te maken met de gewestcommandant. Bij het Marechaussee-gewest Arnhem is dat de fanatieke NSB'er luitenant-kolonel Feenstra, een voormalig majoor der huzaren. Wanneer iets hem niet bevalt, heeft hij de gewoonte zijn personeel schreeuwend en

tierend hiervan in kennis te stellen. Hij schroomt ook niet om hem onwelgevallig personeel in handen van de *Ordnungspolizei* te spelen. Voor Van Viersen, een goed vaderlander, betekent dit laveren tussen doenbare en onmogelijke opdrachten, en proberen een werkbare relatie te onderhouden. Iets wat door anderen niet altijd goed wordt begrepen. Het Districtsbureau Apeldoorn is gevestigd in een villa aan de Emmalaan 1 in Apeldoorn. Hier zit ook het groepscommando van de Verkeersgroep Apeldoorn.

Jan Duinkerken (29), na de capitulatie afgezwaaid als dienstplichtig wachtmeester bij de artillerie, wordt begin juli 1940 als tijdelijk rijksveldwachter aangenomen bij de Rijksveldwacht. Na zijn opleiding van zes maanden aan de Opleidingsbrigade van de Rijksveldwacht in Amsterdam, begint hij per januari 1941 als rijksveldwachter in Apeldoorn. Echter de bezetter heft per 1 maart 1941 de Rijksveldwacht op en het personeel gaat over naar de Marechaussee. Duinkerken wordt dan ingedeeld in de rang van marechaussee te voet te Apeldoorn. Bij de reorganisatie van maart 1943 wordt Duinkerken aangesteld als wachtmeester der Staatspolitie en ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)', met als standplaats Apeldoorn. Hij is dan geplaatst als 'schrijver' bij het Districtsbureau Apeldoorn, waar onderluitenant Van Viersen zijn directe chef is. In mei 1944 wordt hij terugwerkend vanaf augustus 1943 bevorderd tot opperwachtmeester.

Inmiddels is Jan getrouwd, op 15 mei 1941 met Hillie van Dijk. Ze gaan wonen aan de Hazenlaan en krijgen twee dochters. Jan, al voor zijn start bij de politie een verdienstelijk damspeler, speelt ook in Apeldoorn (bij 'De Dam') veel wedstrijden op regionaal en provinciaal niveau.

foto: Henk G. Westland

Apeldoorn, 2014, villa aan de Emmalaan 1

Frederik Jan Duinkerken wordt op 17 maart 1911 in Rotterdam geboren. Daar doet vader Duinkerken aangifte van zijn zoon, geboren "in zijn schip liggende in de Voorhaven". Hij is vrachtschipper en ook zijn vrouw komt uit een schippersfamilie. Ze wonen aan boord en hebben hun domicilie te Dedemsvaart. In 1921 gaat het gezin aan wal wonen aan de Hoofdvaart, waar vader een handel in brandstoffen heeft. Zoon Jan groeit daar op als de tweede van negen kinderen van dit gereformeerde gezin. Hij kan goed leren en behaalt – met het overslaan van enkele klassen – de diploma's mulo-a en gymnasium met hoge cijfers. Jan wil dominee worden en gaat in september 1927 naar de Theologische School in Kampen. Na twee en half jaar moet hij echter door geldgebrek thuis hiermee stoppen en gaat dan bij vader in de zaak werken. De komende crisisjaren worden voor dit gezin goed voelbaar.

Jan is actief in korfbal en voetbal maar excelleert in de damsport: hij speelt op regionaal en provinciaal niveau (1937: regionaal kampioen 'Zwolle en omstreken'). Voor zijn dienstplicht meldt hij zich in oktober 1931 bij 5 Regiment Veldartillerie in de Prins Willem III-kazerne te Amersfoort en gaat negen maanden later als dienstplichtig wachtmeester met groot verlof. Bij de voormobilisatie op 24 augustus 1939 wordt hij opgeroepen bij 5 Regiment Artillerie. Dit regiment is tijdens de meidagen van 1940 ingezet bij Amersfoort en trekt na de val van de Grebbeberg terug op de Vesting Holland. Over de persoonlijke inzet van wachtmeester Duinkerken in die meidagen is niets bekend. Na de capitulatie gaat hij op 12 juni 1940 met groot verlof.

Einsatzkommando Apeldoorn

Met de nadering van de geallieerde legers vanuit het zuiden trekken ook Duitse politiediensten noordwaarts. Op 23 september 1944 verschijnt in Apeldoorn een nieuwe formatie *Sicherheitspolizei* (Sipo), afkomstig uit Antwerpen. Dit 'Einsatzkommando Apeldoorn', bestaande uit

Franciscus Cornelis Henri van Viersen wordt op 6 mei 1890 te 's-Gravenhage geboren, zoon van een huis schilder. Frans groeit daar op in een katholiek gezin. Net 18 jaar oud gaat hij vrijwillig in militaire dienst en komt op bij het Instructie Bataljon in Kampen. Als korporaal wordt hij in februari 1909 geplaatst bij het Regiment Grenadiers en Jagers in de Oranjekazerne te Den Haag.

Oostenrijk-Hongarije verklaart op 30 juli 1914 de oorlog aan Servië en de Eerste Wereldoorlog begint. Nederland blijft neutraal, maar mobiliseert op 1 augustus 1914 wel zijn leger en heeft uiteindelijk zo'n 400.000 man onder de wapenen. De bataljons van de Grenadiers en Jagers zijn in of om Den Haag gelegerd. Na de wapenstilstand van 11 november 1918 demobiliseert Nederland. Sergeant Van Viersen – in maart 1915 bevorderd – trouwt op 22 mei 1918 met Lambertina Penders; ze krijgen drie kinderen.

In juni 1919 wordt het Korps Politietroepen (PT) opgericht met als taken: politiedienst voor het leger, grensbeveiliging en militaire bijstand. Van Viersen gaat in mei 1920 bij de Depotcompagnie PT in opleiding in Nieuw Milligen en blijft hierna als kaderlid bij de Depotcompagnie. In maart 1923 wordt hij overgeplaatst naar de PT-groep in Rotterdam, waar hij inmiddels met zijn gezin woont, later in Schiedam. Hij behaalt in 1923 het politiediploma en slaagt in 1924 voor het examen sergeant-majoor instructeur, waarna in maart 1925 zijn bevordering volgt.

In het kader van de 'Strategische Beveiliging' besluit de regering in 1935 om het Korps PT te belasten met de bewaking van de bruggen over IJssel en Maas, en later over meer bruggen en veren. Van Viersen wordt in oktober 1936 als commandant geplaatst bij de PT-groep Nijmegen en verhuist met zijn gezin naar die stad. Na een reorganisatie wordt dit in maart 1938 de PT-groep Lent. Deze groep bewaakt de spoor- en verkeersbruggen over de Waal en bezet de drie rivierkazematten. Van Viersen wordt daar in juli 1938 bevorderd tot adjudant-onderofficier en medio oktober overplaatst naar PT-groep Westervoort. Deze groep bewaakt de spoor- en verkeersbruggen over de IJssel ten oosten van Arnhem en bemant de twee rivierkazematten van het fort Westervoort.

Bij de mobilisatie van augustus 1939 wordt de groep als detachement PT – 25 man – onder bevel gesteld van de commandant (4-III-35 RI) voor dat deel van de IJsselstelling. Na berichten over grensoverschrijdingen van Duitse troepen laat de compagniescommandant in de vroege morgen van 10 mei alle hindernissen en versperringen stellen. Bij het verschijnen van twee Duitse pantsertreinen uit de richting Westervoort en enkele Duitsers al op de brug, wordt de brug door de PT gesprongen. Eén pantsertrein wordt vanuit de rivierkazematten onder vuur genomen en getroffen, maar de kazematten worden uiteindelijk door vijandelijk vuur uitgeschakeld. Na hevige artillerievuur wordt het fort aangevallen en om 09.00 uur geeft de fortcommandant zich over.

Ondertussen heeft adjudant Van Viersen – conform zijn instructie – met tien overbodig geworden PT'ers het fort verlaten om zich te melden bij de bataljonscommandant (III-35 RI) in Velp voor nadere orders. Hier worden taken uitgevoerd zoals het bewaken en verplaatsen van krijgsgevangenen, en het beveiligen van commandoposten. In de nacht van 10 op 11 mei krijgen de IJsseltroepen het bevel om zich terug te trekken achter de Vallestelling en ook de groep van Van Viersen trekt met de colonnes mee naar Zeist. Vandaar naar Gouda vertrokken om wegknooppunten te bezetten, het vele verkeer te regelen en te patrouilleren. Na de capitulatie vertrekt Van Viersen met 14 man om te patrouilleren in het geëvacueerde Spakenburg en Bunschoten. Het detachement wordt op 5 juni teruggetrokken naar Amersfoort, waar stellingen worden bewaakt en onderzoeken worden verricht naar ondermeer diefstal en plundering.

Bij de demobilisatie van het Nederlandse leger krijgt adjudant Van Viersen per 15 juli ontslag aangezegd (wachtgeld) en gaat met zijn gezin in Nijmegen wonen.

Belgen, Duitsers en Nederlanders, maakt snel slachtoffers.

Bij een grote razzia op 10 oktober in de Wieselse bossen (noordoost van Apeldoorn) worden behalve leden van knokploegen ook documenten gevonden. *Kriminal-sekretär* Ohmstedt van de Sipo:

"Ik bevestig, dat bij een razzia in de Wieselse bossen [...] in een huis een koffer is gevonden met zeer veel geschriften. Er waren orders bij welke uitgevoerd moesten worden en ook berichten dat die orders uitgevoerd moesten worden. Er waren die getekend waren door 'Henk', 'Kees', 'Cor' en anderen. Het

Wilp, 'Kasteel de Lathmer', 1941, kader 3e Eskadron Depot: Siebrand (1), Van Viersen (2), Van Bommel (3)

waren bijna allemaal schuilnamen, maar ik ben bij de verhoren er achter gekomen van wie die schuilnamen waren. [...] Er waren zoveel namen bij dat, wanneer wij genoeg gevangenisruimte gehad hadden er veel meer mensen gevangen genomen zouden worden. [...] Ik heb de leiding gehad bij deze onderzoeken en ik kan u verklaren, dat wij door deze gegevens de gehele ondergrondse beweging van Apeldoorn op het spoor zijn gekomen. [...] De aangehouden en hadden ons niets te ontkennen, want wij wisten alles uit de rapporten."

Uit brieven van Jan Duinkerken

Jan schrijft op 1 oktober 1944: "We leven hier al een paar weken op hoogspanning. 14 dagen geleden dachten we dat we met een paar dagen bevrijd zouden worden, maar 't is anders gelopen. Het avontuur met die luchtlandingstroepen bij Arnhem is op een mislukking uitgelopen. [...] Arnhem is nu geheel geëvacueerd in deze richting. [...] Er is al twee weken geen stroom. We zitten 's avonds bij een carbidlamp; zoo als lang 't duurt, want er is haast niet meer aan carbid te komen. Ook op het gebied van de voedselvoorziening staat het er hier niet best voor. We krijgen geen jam e.d. meer, geen kaas, geen grutterswaren (alleen rogemeel), geen zeep, geen tabak."

Brief van 26 oktober: "Er is op het bureau niets te doen. Het bureau van de Gewestcommandant en van de Comptabele (de man van de centen) ligt te Arnhem in puin. Maandagmorgen kwam het bericht af bij ons dat al het personeel, zowel van het Districtsbureau als van de Verkeersgroep zich onmiddellijk moet melden in Velp om dienst te doen in het geëvacueerde Arnhem. Men veronderstelde dat er bij ons toch niets te doen was, wat trouwens niet ver van de waarheid af is.

Aangezien er nog een onderluitenant bij me op 't bureau zit, was ik de sigaar. Ik heb me toen onmiddellijk ziek gemeld, want ik voelde er niets voor in deze omstandigheden mijn gezin in de steek te laten. Dinsdagmorgen was echter de Gewestcommandant al op 't bureau en heeft daar alle duivels uit de hel gevloekt, omdat er zooveel zgn. zieken waren. [...] Hij had gedreigd om ons allemaal te ontslaan etc."

Illegaliteit in Apeldoorn

In september 1944 bestaat de illegaliteit in Apeldoorn uit een bont geheel van groepen, die in meer of mindere mate samenwerken. Hierbij is ook een aantal politiemensen direct betrokken. Voor de komende gebeurtenis zijn de volgende namen van belang.

Wachtmeester Herman Kamp van de Verkeersgroep Apeldoorn maakt deel uit van de groep van Henk Wielinga. Kamp vervoert wapens en munitie, verschaft Wielinga een politie-uniform, verzorgt en brengt onderduikers onder, neemt deel aan het vernielen van de spoorlijn Apeldoorn-Zwolle en het laten ontsporen van een trein op het vak Apeldoorn-Deventer. Hij is op 29 september een van de overvallers op de Apeldoornsche Courant waar materiaal wordt meegenomen om zo drukwerk voor de arbeidsoproep onmogelijk te maken.

Ook opperwachtmeester Jan Duinkerken komt in maart 1944 in contact met de Wielinga-groep. Jan verspreidt 'De Ondergrondse Koerier' en vervoert wapens. Maar echtgenote Hillie verdraagt de spanning niet die dit met zich meebrengt en Jan moet na drie maanden hiermee stoppen.

Twee sportinstructeurs maken deel uit van een van de Apeldoornse knokploeg-

gen: Henk Vincent van het District Apeldoorn en Jacob Siebrand van het District Almelo. Deze opperwachtmeesters – beiden wonend in Apeldoorn – nemen deel aan het ontvangen van wapendroppings. Enkele dagen na de grote razzia in de Wieselse bossen wijken ze uit naar Amsterdam. Dokter Piekema uit Ugchelen, die de Apeldoornse illegaliteit steunt, heeft voor hen een 'ziekenbriefje' uitgeschreven. Van Viersen haalt de briefjes bij Piekema op en meldt beide mannen ziek bij het gewest als wandelend patiënt. Van Viersen faciliteert hun afwezigheid en heeft nog regelmatig (telefonisch) contact met ze.

De Sipo weet inmiddels dat Vincent en Siebrand tot de illegaliteit behoren en vermoedt dat Van Viersen meer weet over hun verblijfplaats. De Nederlandse Sipo-agent Touseul wordt er op afgestuurd en hij doet zich voor als illegaal werker uit Arnhem. Met mooie praatjes weet hij het vertrouwen van Van Viersen en Duinkerken te winnen, waarbij Duinkerken zijn betrokkenheid bij de groep Wielinga prijsgeeft. In de morgen van 31 oktober komt Touseul weer op bezoek bij Van Viersen en Duinkerken. Hij heeft twee ingepakte revolvers bij zich die aan Vincent moeten worden overhandigd, maar Van Viersen weigert die aan te nemen en wil er niets van weten. Even later meldt Duinkerken op de gang aan hoofdwachtmeester Van den Berg (van de verkeersgroep) dat de Sipo in het huis van Vincent wacht op zijn thuiskomst en vraagt om posten uit te zetten om hem op te vangen. De wachtmeesters Kamp en Wullink melden zich vrijwillig. In de middag komt het bericht dat Wullink door de Sipo is aangehouden en blijkt dat de "Arnhemsche ondergrondse strijder" weer bij Van Viersen en Duinkerken op het bureau is, nu om hen allebei en ook Kamp te arresteren.

De drie mannen worden naar de Sipo-dienststelle aan de Mr. Van Rhemenslaan gebracht, verhoord en vastgezet in de Koning Willem III-kazerne. Kamp schrijft over dit verhoor: "Ze wisten veel meer dan ik dacht. Over dat verhoor wil ik maar liever zwijgen, want dat is niet te beschrijven, er is maar een woord voor, beestachtig." Van Viersen schrijft – in een naar buiten gesmokkelde brief – over de

Hermanus Kamp (Kampen 1916 – Ermelo 1982). Gedomobiliseerd beroepskorporaal der huzaren Kamp treedt in augustus 1940 in dienst bij de Rijksveldwacht en krijgt als standplaats Epe. Bij de opheffing van de Rijksveldwacht gaat hij over naar de Marechaussee. Bij de politie-reorganisatie van 1 maart 1943 wordt hij aangesteld als wachtmeester bij de Staatspolitie, ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)' en geplaatst bij de Verkeersgroep Apeldoorn.

In april 1941 trouwt Herman met Seina en ze krijgen twee kinderen. Tijdens de bezetting is hij actief in de illegaliteit in Elburg (tijdens een detachering) en in Apeldoorn. Ook helpen Herman en Seina onderduikers en geven ze mensen gastvrij onderdak. Vanaf augustus 1943 tot aan de bevrijding woont het Joodse meisje Doortje Visser in hun huis aan de Hertenlaan. Op 31 oktober 1944 wordt Herman gearresteerd en komt terecht in de concentratiekampen Amersfoort, Neuengamme en Wöbbelin. In Wöbbelin is hij belast met het opruimen van de lijken. Hij overleeft deze hel en komt na vervoer meer dood dan levend aan in een ziekenhuis in

Tilburg. Na negen weken mag hij naar huis, maar moet nog maandenlang herstellen van tuberculose.

Herman ziet ook dat collega's die zich in de bezetting afzijdig hielden van enige vorm van verzet bij de opbouw van de nieuwe Rijkspolitie carrière maken. Hij wordt tegen zijn zin overgeplaatst naar 's Heerenberg, waar het gezin terecht komt in een kapot huis. Na 18 maanden een overplaatsing naar post Berkum, maar daar is geen huis beschikbaar en het gezin moet in Zwolle gaan wonen. Hij is teleurgesteld: "Toen het oorlog was, dachten we dat het beter zou worden en dat mensen elkaar zouden begrijpen en helpen, maar het is nog steeds zo [...] heb maling aan een ander, maar red je zelf ook al is het over de rug van een ander, maar dat kan ik niet. Ik hou van recht en eerlijkheid."

Het verblijf in de kampen heeft Herman lichamelijk maar ook geestelijk zwaar gemaakt, hij heeft veel nachtmerries. Leren om hogerop te komen bij de Rijkspolitie wil niet meer lukken, waarvan ook het gezin de financiële nadelen

merkt. Gelukkig vindt hij in 1961 een nieuwe baan als conciërge bij het Christelijk Lyceum in Zwolle. Ook komt er erkenning! Op initiatief van Doortje Visser, het Joodse meisje van toen, ontvangen Herman en Seina op 20 december 1980 de Yad Vashem-onderscheiding uit handen van de Israëlische ambassadeur. Twee jaar later op 65-jarige leeftijd overlijdt Herman. In een gesprek met zijn zoon in 2014: "Mischien was het beter geweest, als vader het kamp niet had overleefd. De rest van zijn leven zat het hem niet mee."

visie van de Sipo: "Ik had moeten begrijpen dat V[incent] zoo vaak in Amsterdam zijnde, ondergronds werk deed, dat hij niet ziek was [...] en dat ik dat had moeten melden." Ook: "Men heeft gezegd dat ik moet blijven tot V gepakt is." Overigens zijn als gevolg van hun verhooren geen verdere arrestaties verricht, ook niet in de groep Wielinga.

Gevangenschap

Tijdens hun gevangenschap in de Koning Willem III-kazerne wordt op 9 november een bekende binnengebracht, hoofd-wachtmeester Van Bommel uit Apeldoorn. De vier mannen worden op 21 november overgebracht naar Kamp Amersfoort. Daar treffen ze nog een collega uit Apeldoorn, hoofd-wachtmeester Mackenbach. Frans van Viersen schrijft in een uit het kamp gesmokkelde brief dat hij met Van Bommel en Mackenbach al zijn tijd doorbrengt en dat Duinkerken hem 's avonds komt opzoeken. Ook: "Ik vind mij sterk vermagere en verouderden." Om te voorkomen dat zij voor de arbeidsinzet in Duitsland zullen worden ingezet, proberen de vier op basis van hun vroegere status van militair als krijgsgevangene te worden behandeld. Helaas, ze worden alle vier voor de *arbeitseinsatz* goedgekeurd.

Na ruim twee maanden vertrekt op 2 februari 1945 een transport van zo'n 220

gevangenen naar concentratiekamp Neuengamme, waar de trein twee dagen later aankomt. Op de 12e moeten ze weer op transport: 500 gevangenen komen in de nacht van 14 op 15 februari in Ludwigslust aan en lopen naar het oorspronkelijk voor krijgsgevangenen bedoelde *lager* Reierhorst. Vanuit dat kamp moeten ze als dwangarbeiders het ernaast geplande *auffanglager* Wöbbelin bouwen en dat onder zware winterse omstandigheden en slechte verzorging. **Frans van Viersen** overlijdt daar op 23 maart. Begin april trekken de gevangenen het nog niet afgebouwde Wöbbelin in, dat daarna overspoeld wordt door duizenden gevangenen uit andere kampen. Er is slechts één waterpomp, nauwelijks iets te eten, de gevangenen zijn volledig aan hun lot overgelaten. Op 16 april overlijdt ook **Jan Duinkerken**.

Op 2 mei wordt Wöbbelin door de US 82 Airborne Division bevrijd. Ze treffen daar massagraven en honderden doden op het terrein en in de barakken. Voor de overlevenden worden snel noodvoorzieningen geregeld, maar dat komt voor velen te laat. **Piet Mackenbach** en **Marcel van Bommel** overlijden op respectievelijk omstreeks 15 en 22 mei in een noodhospitaal in Ludwigslust. Ook Herman Kamp komt in dit hospitaal terecht, herstelt enigszins en wordt overgevoerd naar Parijs. Op 2 juni komt hij per trein aan in

Tilburg, wordt daar negen weken in een ziekenhuis verpleegd en moet nog vele maanden revalideren.

De Amerikanen dwingen de inwoners van Wöbbelin en omliggende plaatsen tot het (her)begraven van de slachtoffers. In tien weken *lager* Wöbbelin zijn meer dan duizend gevangenen omgekomen. Er zijn geen aanwijsbare graven van Frans van Viersen, Jan Duinkerken, Piet Mackenbach en Marcel van Bommel.

Antoine Touseul (1921-1991), geboren te Breda, zoon van een Franse vader en Belgische moeder. Hij raakte in maart 1944 als Waffen-SS'er gewond aan het Oostfront, en ging werken bij de Sipo in Antwerpen en daarna in Apeldoorn. Door het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem werd hij in 1949 tot de doodstraf veroordeeld, later omgezet in een levenslange gevangenisstraf. De zaak aangaande Van Viersen, Duinkerken en Kamp werd niet in de beschuldigingen meegenomen. Touseul ontsnapte op 26 december 1952 met nog zes anderen uit de gevangenis van Breda en was sindsdien spoorloos. Pas in 2009 werd hij - althans zijn grafsteen - gevonden op een begraafplaats in Aken (D).

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactie-adres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marchaussee4045@gmail.com.

Marechaussee Contact
20e jaargang | nummer 1
Februari 2019

Marechaussee Contact is een uitgave van Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks. Het wordt verspreid onder de begunstigers van deze stichting. De realisatie is in handen van de commissie Redactie MC en voorlichting.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dient de bron en in voorkomend geval de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Roel Bouwman (website)
Jan Gaasbeek
Willem Geense
Frans Meijer
Henk Westland (eindredactie)

Aan dit nummer werkten verder mee:

Jan Bakker
Freerk van Rossem
Louis Coppen
Jack Vlaming

Contact met de redactie

Postbus 125, 7590 AC Denekamp
t.a.v. Redactie Marechaussee Contact
redactie@marechausseecontact.nl

Wijzigen van adresgegevens / opzeggen

Zie pagina SMC-informatie bij begunstigersadministratie.

Vormgeving

Content Innovators BV, Zwolle / Den Haag

Druk

Bariet Ten Brink BV, Meppel

Kopij volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie. De deadline voor het inzenden van de kopij voor de volgende uitgave is 8 maart 2019.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door (oud-)marechaussees
5	Nestelpennen Open Source Intelligence KMar
6	Beroeps Conijn wordt boer
9	IKNG Mijn tijd in Nederlands-Indië, deel 1
12	De Marechaussee grijpt in Aan de verkeerde kant
14	Dienstplichtigen Over doorzetten gesproken!
17	Reservisten Interview met Tess Veldhoven
18	Veteranen Hans Toet blikt terug op Cambodja (1992-1993)
21	Veteranen Diverse onderwerpen
22	1940-1945 De 'Arnhemsche ondergrondse strijder'
26	SMC Jack Vlaming legt voorzittershamer neer
28	SMC KO voor PCKMar; Reünie Bonaire
29	SMC Redactie zoekt versterking
30	Personalia
31	SMC-informatie

Foto omslag:
22 september 2018, tijdens 'Airborne
Luchtlandingen' op de Ginkelse Heide
(foto: Matthijs Tromp)